

C:\Users\Plazma\Desktop\A\Asimov_Isaac-Mluvici_kamen.pdb

PDB Name: Issac Asimov - Mluvici kamen
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 24.9.2007
Modification Date: 24.9.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Isaac Asimov
Mluvící kámen
(The Talking Stone)

Pás planetek je rozsáhlý a žije v něm jen málo lidí. Lany Vernadsky, který na Stanici 5 odsluhoval sedmý měsíc ze svého ročního úvazku, si říkal stále častěji, zda odsouzení k téměř úplné samotě ve vzdálenosti sedmdesáti miliónů mil od Země za ty peníze vůbec stojí. Byl mladý a subtilní - na astroinženýra ani na asteroidána nevypadal. Měl modré oči, máslově žluté vlasy a neproniknutelnou masku nevinnosti, která skrývala jeho schopnosti rychlé dedukce i sklon ke zvědavosti, teď znásobený samotou.

A vzhled nevinnosti i sklon ke zvědavosti mu na palubě kosmické lodi Robert Q dobře posloužily.

Když Roben Q přistál na vnější plošině Stanice 5, Vernadsky se na jeho palubu dostavil téměř okamžitě a s takovou radostí, jaká by se u psa projevila vrtěním ocasu a kakofonií šťastných štěků.

Na jeho radosti nezměnila nic ani skutečnost, že jeho úsměvy narazily na zarputilé, zlověstné mlčení, tak výmluvně vyzařující ze zbrzděného obličeje kapitána Roberta Q. Pokud šlo o Vernadského, byla to loď, na jejíž společnost se těšil a kterou vítal. Té bylo k dispozici jakékoliv množství z miliónů galonů ledu nebo z tun zmrazených potravinových koncentrátů, uložených v provrtaných útrobách planety, která sloužila za sídlo Stanice 5. Vernadsky měl připravené všechny nástroje a přístroje, které mohly být zapotřebí, a byl připraven na každou výměnu součástí, jaká by u libovolného hyperatomového pohonu mohla přijít v úvahu.

Jeho chlapecký obličej tonul v úsměvu, když vyplňoval běžný formulář - vypisoval jej rychle, později převede údaje na evidenční záznam pro počítač. Zapsal název a výrobní číslo lodi, číslo motoru, číslo generátoru silového pole a tak dále - místo odletu ("asteroidy, je jich zatraceně hodně, nevím, který byl poslední", a Vernadsky zapsal jenom Pás, což je běžně používané zkrácené označení pro pás planetek) - cíl letu, ("Země") - důvod zastavení ("nepravidelný chod hyperatomového pohonu").

"Kolik máte v posádce lidí, kapitáne?" zeptal se, když prohlížel lodní dokumenty.

"Dva," odpověděl kapitán. "A co kdyby ses teď podíval na motor? Máme naspěch - se zásilkou." Měl namodralé tváře s tmavým strništěm vousů, choval se jako ostřílený prospektor, který strávil na planetkách celý život, ale hovořil jako vzdělaný, téměř kultivovaný člověk.

"Samozřejmě".

S kapitánem v patách přivlekl Vernadsky diagnostickou soupravu do strojovny. Dovedně a rychle proměřil obvody, stupeň podtlaku a intenzitu silového pole.

Nedokázal se však zbavit myšlenek na kapitána. Neměl sice svoje okolí nijak v lásce, ale neurčitě si uvědomoval, že existují lidé, kteří v nedozírné prázdnotě a volnosti kosmického prostoru nacházejí okouzlení. Měl ale dojem, že člověk, jakým je kapitán, se nestal prospektorem na planetkách jen proto, že miloval samotou. "Děláte do nějakého určitého typu horniny?" zeptal se.

"Do chrómu a manganu," odsekl kapitán a zamračil se.

"Ano? ... Být vámi, vyměnil bych Jennerův rozdělovač."

"Ten je příčinou závady?"

"Ne, to ne. Ale je trochu vycizený. Riskujete, že do miliónu mil se vyskytne další porucha. A když už jste tady..."

"Dobrá, tak ho vyměň. Ale zjisti laskavě, co může za ten nepravidelný chod, ano?"

"Dělám, kapitáne, co můžu."

Poslední slova pronesl kapitán tak nevlídně, že zkrušil i Vernadského. Ten chvíli pracoval beze slova, pak se vztyčil.

"Máte semireflektr zamlžený gama paprsky. Vždy, když se pozitronový paprsek otočí do své polohy, motor na chvíli vynechá. Musí se vyměnit."

"Jak dlouho to bude trvat?"

"Několik hodin. Možná dvanáct."

"Cože? Už tak mám zpoždění!"

"S tím nic nenadělám." Vernadsky neztratil dobrou náladu. "Můžu, jen co můžu. Systém se musí tři hodiny proplachovat héliem, než budu moci dovnitř. Pak musím nový semireflektr seřadit, a to zabere dost času. Dokázal bych to skoro přesně za několik minut, ale jenom skoro přesně - havarovali byste dřív, než byste se dostali k oběžné dráze Marsu."

Kapitán se zamračil. "Pusť se do toho. Začni."

Vernadsky opatrně manipuloval se zásobníkem s héliem na palubě lodi. Zásobník nevážil prakticky nic, protože

generátory pro pseudogravitační pole lodi byly vypnuty, ale jeho hmotnost a setrvačnost zůstaly zachovány. Proto se s ním muselo manévrovat opatrně a přesně, zejména při změně směru. A to bylo o to obtížnější, že ani Vernadsky nic nevážil.

Jelikož se celou pozorností soustřeďoval na zásobník, stalo se, že v přeplněných oddílech lodi odbočil nesprávným směrem a na chvíli se ocitl ve zvláštní, temné místnosti.

Stačil jen polekaně vykřiknout - a už u něho byli dva muži posádky, kteří vytlačili zásobník ven a zavřeli za ním dveře. Neřekl ani slovo, když napojoval zásobník na vstupní ventil motoru a naslouchal tichému šumění hélia, zaplavujícího vnitřní prostor a zvolna vyplavujícího absorbované radioaktivní plyny do nenasytné prázdnoty kosmického prostoru. Pak zvědavost zvítězila nad opatrností. "Kapitáne," ozval se, "máte na palubě silička. A velkého."

Kapitán se k němu zvolna otočil. "Opravdu?" pronesl hlasem, z něhož vymizelo jakékoliv zabarvení.

"Zahlédl jsem ho. Co kdybych se na něho kouknul blíž?"

"Proč?"

Vernadsky se uchýlil k prosebnějšímu tónu. "Podívejte, kapitáne, na tomhle šutru už žiju přes půl roku. O asteroidech jsem přečetl všechno, co se mi dostalo do ruky, což znamená všechno také o silíčcích. Ale nikdy jsem ani malý exemplář neviděl. Slitujte se."

"Mám za to, že máš co na práci."

"Jenom proplachování hélia na dost hodin. Než to skončí, nedá se nic jiného dělat. A proč, kapitáne, vozíte s sebou silička?"

"Pro potěšení. Někdo má rád psy, já zase siličky."

"Přiměl jste ho, aby mluvil?"

Kapitán zrudl. "Proč se ptáš?"

"Někteří z nich mluví. Někteří dokonce čtou myšlenky."

"Co vlastně jsi? Expert na tyto potvory?"

"Četl jsem o nich, jak jsem už říkal. No tak, kapitáne, pojďme se podívat."

Vernadsky se snažil nedat na sobě znát, že si uvědomuje, že před ním stojí kapitán a z obou stran jeden člen posádky. Každý z těch třech byl větší než on, těžší a - jak byl přesvědčen - ozbrojen.

"O co jde?" zeptal se. "Já vám ho nechci ukrást. Chci se na něho jenom podívat."

Snad to bylo kvůli nedokončené opravě, že zůstal v té chvíli naživu. A snad, což bylo pravděpodobnější, mu prokázal službu jeho bezstarostný a téměř prostoduchý vzhled nevinnosti.

"Dobrá, tak pojď," svolil kapitán.

A Vernadsky šel za ním, mozek mu pracoval na plné obrátky a puls měl prokazatelně zrychlený.

V posvátné bázni a s určitou úlevou zíral Vernadsky na šedé stvoření před sebou. To, že silička nikdy neviděl, byla svým způsobem pravda, protože viděl jenom jejich holografické fotografie - ale také četl, jak vypadají. Avšak bezprostřední skutečnost má v sobě něco, co nelze nahradit ani slovem, ani obrazem.

Silíček měl pokožku z olejově hladké šedi. Pohyboval se pomalu, jak se sluší na tvora, který žije v útrokách skal a sám je více než z poloviny kamenem. Pod pokožkou se mu nevlínily svaly, pohyboval se přerušovaným posuvem tak, že jednotlivé kamenné destičky po sobě hladce klouzaly.

Měl všeobecně oválný tvar, nahoře obléjší a dole zploštělejší, a dvě řady přívěsků. Na spodní straně měl něco jako nožky, umístěné radiálně. Těch bylo celkem šest a na jejich koncích čnuly křemenné hrany, zesílené vrstvičkou z kovu, kterými se silíček provrtává horninou a rozmělnuje ji na stravitelné porce.

Na zploštělé spodní straně, kam nebylo vidět, dokud jste ho nepřevrátili na záda, měl také otvor, jímž se do jeho útroh dostávaly rozmělněné minerály. Tam reagoval vápenec a hydratované křemičitany za vzniku silikonů, z nichž sestávala tkáň. Přebytný oxid křemičitý vycházel z téhož otvoru ve formě tvrdých, bílých výměšků.

Jak byli extraterologové zmateni hladkými oblázky, roztroušenými v dutinách mezi skalnatými útvary planetek do doby, než objevili siličky! A jak je uváděl v úžas způsob, jakým tyto tvorové produkují silikony - siloxanové polymery s uhlovodíkovými skupinami v bočním řetězci - vykonávající tolik z těch funkcí, které v pozemských formách života obstarávají proteiny!

Z nejvyššího bodu zad vystupovaly přívěsky: dva obrácené kužely, duté - něco jako uši - které přesně zapadaly do dvou rovnoběžných rýh, svažujících se po zádech, a které mohl silíček rychle vztyčit. Když se provrtával skalami, uši měl sklopené, aby nenarušovaly plynulou křivku těla. Když odpočíval ve vyhloubené dutině, uši napřimil, aby měl lepší a citlivější příjem signálů. Vzdálená podobnost jeho uší s ušima králíčka byla důvodem, proč se mu běžně říkalo silíček. Vážnější extraterologové, kteří měli ve zvyku používat pro takové tvory označení Silioceneus asteroides, se domnívali, že tyto takzvané uši by mohly mít určitou souvislost s nedokonalou rozvinutou telepatickou schopností, jakou mají šelmy. Menšina měla jiné názory.

Silíček se zvolna sunul přes zaolejovaný kámen. Další takové kameny se povalovaly v jednom rohu místnosti a představovaly, jak Vernadsky věděl, zásobárnu potravy. Nebo alespoň materiál pro stavbu tkáně. Ale, jak se dočetl, to by samo o sobě pro energii nestačilo.

"To je ale kousek!" netajil se obdivem. "Je delší než stopu!"

Kapitán zabručel něco neurčitěho.

"Kde jste k němu přišel?" zeptal se Vernadsky.

"Na jednom z asteroidů."

"Poslyšte, ten největší, jaký byl zatím nalezen, má délku asi dvou palců. Tohoto byste mohl na Zemi prodat nějakému muzeu nebo univerzitě za hezkých pár tisíc dolarů."

Kapitán pokrčil rameny. "Tak, prohlédl jste si ho. Vraťme se zpátky k pohonu." Tvrdým stiskem uchopil Vernadského

za loket, a právě když se otáčel, ozval se pomalý, splývavý hlas, který zněl dutě a skřipavě. Ten hlas vznikl pečlivě modulovaným třením kamenných destiček o sebe a Vernadsky se na jeho původce zahleděl téměř zděšeně. To promluvil silíček - z kusu skály se najednou stal mluvící kámen, který pronášel: "Ten člověk se v duchu ptá, jestli tahle věc mluví."

"Pro lásku kosmu, ono to mluví!" vydechl Vernadsky.

"To stačí!" rozhodl kapitán netrpělivě. "Viděl jste ho a taky jste ho slyšel. Ted' pojd'me."

"A čte myšlenky," dodal omámeně Vernadsky.

Silíček zatím pokračoval: "Mars se otáčí za dvě čtyři hodiny tři sedm a půl minuty. Hustota Jupitera je jedna celá dva dva. Pluto je planeta, která je nejvíce daleko. Slunce je nejtěžší a má hmotnost dvě nula nula nula nula..."

Kapitán táhl Vernadského pryč. Ten, zpola kráčeje pozpátku, zpola klopýtaje, užasle naslouchal výčtu nul, a pak se zeptal: "Kapitáne, odkud k tomu všemu přišel?"

"Předčítali jsme mu starou publikaci o astronomii, skutečně starou."

"Z doby, kdy se ještě neznalo létat kosmem," přidal se jeden z členů posádky. "Není to ani filmka, ale obyčejnej tisk."

"Zavři klapačku!" utrl se kapitán.

Vernadsky zkontroloval ve výtoku hélia úroveň záření gama - konečně mohl s proplachováním skončit a vlézt dovnitř. Práce to byla namáhavá, ale přerušil ji jen jednou, aby se napil kávy a na chvíli si oddechl.

S úsměvem, v němž převažovala naivita, pronesl: "Víte, kapitáne, jak se na to dívám já? Ten tvor žije uvnitř skály, v nitru nějakého asteroidu celou svou existenci. Snad stovky let. Je pěkně velký a pravděpodobně mnohem chytřejší než řadoví silíčky. Vy ho teď vytáhnete a on najednou zjistí, že je něco víc než skála. Objevuje spoustu věcí, o jakých nikdy neměl ani tušení. Proto se zajímá o astronomii. Je to tento nový svět, nová poznání, které čerpá z knihy a také z lidského myšlení. Nemyslíte, že je to tak?"

Dělal, co mohl, aby kapitána vyprovokoval, aby zjistil něco určitějšího, o č by svoje dohady mohl opřít. Proto riskoval, když naznačoval to, co muselo být polovinou pravdy, ovšem tou méně závažnou polovinou.

Avšak kapitán, opřený o stěnu s rukama založenými přes sebou, se pouze zeptal: "Kdy s tím budeš hotov?" To bylo to poslední, co řekl, a Vernadsky se s tím musel smířit.

Konečně seřídil pohon tak, jak si umínil, a kapitán zaplatil přiměřenou částku v hotovosti, přijal stvrzenku a odstartoval s lodí v oslňujícím žáru hyperenergie.

Vernadsky pozoroval odlet lodi s téměř nesnesitelným vzrušením. Pak rychle zamířil ke své subéterické vysílačce.

"Musím mít pravdu," bručel si pro sebe, "musím".

Člen hlídkové služby Milt Hawkins přijal hovor v soukromí své domácí stanice na Hlídkovém asteroidu 72. Na bradě měl dvoudenní strniště, v klíně plechovku vychlazeného piva a videofonní přijímač a ve svém zarudlém obličejí s širokými lícními kostmi melancholický výraz, který byl výsledkem stejné samoty jako nucená veselost v očích Vernadského.

Hawkins se přistihl, že je mu dobře, když do očí na obrazovce hledí, i když patřily jenom Vernadskému. Společnost je společnost. Halasně ho pozdravil a rozkošnický naslouchal jeho hlasu, aniž se příliš namáhal vnímat to, co sděluje. Pak příjemná pohoda náhle skončila - Hawkins použil uši k tomu, k čemu mají sloužit, a řekl: "Zadrž. Za - drž. O čem to vlastně povídáš?"

"Copak jsi mě nevnímá, ty natvrdlá policejní uniformo? Vylévám ti svoje srdce."

"No, no. Tak ho vylévej po menších dávkách! Jo? Co je s tím silíčkem?"

"Ten chlápek má jednoho na palubě. Chová prý ho pro potěšení a krmí ho zaoilejovanými šutry."

"Jo? Dal bych krk na to, že při courání po asteroidech by prospektor choval pro potěšení i kus eidamu, kdyby ho mohl donutit, aby si s ním povídal."

"Tohle není ledajaký silíček. Žádný z těch dvoupalcových trpaslíků. Je víc než stopu dlouhý, chápeš? Do kosmu, člověk by myslel, že kořen, co žije na asteroidech, bude taky něco o nich vědět."

"Jo, a tak mě snad poučíš ty."

"Podívej, zaoilejované kameny jsou pro stavbu tkáně. Ale odkud bere tak velký silíček energii?"

"To ti nepovím."

"No přece ... Nemotá se tam kolem tebe někdo?"

"Ted' zrovna ne, i když bych nebyl proti."

"To tě za chvíli přejde. Silíčky získávají energii přímou absorpcí gama záření."

"To říká kdo?"

"To říká člověk jménem Wendell Urth. Formát v extraterologii. A taky říká, že pro tenhle účel má silíček uši." Vernadsky přiložil ke spánkům dva ukazováčky a zatřepal jimi. "Vůbec žádná telepatie. Ušima prý dokáže zjistit gama záření tak nízké intenzity, jakou žádný přístroj nepostihne."

"Oukej. No a co?" zeptal se Hawkins netečně, ale začal přemýšlet.

"Tohle. Urth říká, že na žádném asteroidu není tak silná úroveň gama záření, aby uživila silíčka delšího než dva palce. Nestačí jeho intenzita. A ted' zde máme exemplář o délce jedné stopy. Dobrých patnáct palců."

"No a..."

"A ten musí pocházet z asteroidu, který je takovým materiálem zrovna prolezlý, plný uranu a bohatý na gama záření. Z asteroidu, který je natolik radioaktivní, aby byl na dotek teplý, a který leží mimo běžné trasy, takže se k němu ještě nikdo nedostal. Jen si představ, že nějaký šikovný chlápek na takovém asteroidu náhodou přistane, povšimne si, že skála je teplá, a začne uvažovat. Ten kapitán Roberta Q není žádný skálolezecký trouba. Myslí mu to."

"Pokračuj."

"Řekněme, že ustřelí kus skály na rozbor a natrefí na obrovského silíčka. Ted' už ví, že se mu podařil nejneuvěřitelnější

nález v historii. A nepotřebuje rozbor. Siliček ho zavede k bohatým žilám."

"Proč by měl?"

"Protože se chce dozvědět o vesmíru. Protože strávil možná tisíc let pod skalami a právě objevil hvězdy. Umí číst myšlenky a může se naučit mluvit. Mohl by navrhnout dohodu. A poslyš, ten kapitán by ji s radostí přijal. Těžba uranu je však státním monopolem. Prospektoři bez licence nesmějí s sebou vozit ani gajgry. Pro našeho kapitána je to perfektní příležitost."

"Možná, že máš pravdu," poznamenal Hawkins.

"Vůbec žádné možná. Měls je vidět, jak kolem mě stáli, když jsem si silička prohlížel - vrhli by se na mě, kdybych pronesl jediné podezřelé slovo. Měls je vidět, jak se mnou za dvě minuty vypochoďovali ven."

Hawkins si přejel dlaní strniště na bradě a v duchu odhadoval, za jak dlouho by se mohl oholit. A zeptal se: "Jak dlouho můžeš toho chlápka na stanici zdržet?"

"Zdržet ho! Do kosmu, vždyť už je pryč!"

"Cože? Tak proč se o tom sakra bavíme? Proč jsi ho nechal pláchnout?"

"Byli tři," vysvětloval Vernadsky trpělivě, "každý z nich větší než já, každý z nich ozbrojen a připraven zabít. Co jsem měl podle tebe dělat?"

"Tak jo, ale co podnikneme teď?"

"Vyrazíme a sebereme je. Bude to dost jednoduché. Seřizoval jsem jim semirefektory, ale seřídil jsem je podle svého. Do deseti tisíc mil budou zcela bez energie. A do Jennerova rozdělovače jsem strčil stopovací indikátor."

Hawkins vytřeštil oči na Vernadského rozjívěný obličej. "Svatá prostoto!"

"A nezatahuj do toho nikoho dalšího! Jen ty, já a policejní křižník. Budou bez energie, a my budeme mít dělo nebo dvě. Řeknou nám, kde se uranový asteroid nachází. Určíme jeho polohu a teprve pak se spojíme s velitelstvím hlídkové služby. Doručíme jim tři, uvědom si to, tři pašeráky uranové rudy, jednoho obrovského silička, jakého na Zemi dosud nikdo neviděl, a jeden, opakuji, jeden velkánský kus tak bohaté uranové rudy, jakou na Zemi taky nikdo dosud neviděl. Ty dostaneš poručíka a já si pomůžu k trvalému místu na Zemi. Platí?"

To Hawkinse omámilo. "Platí!" zařval. "Hned tam jsem!"

Do lodi málem vrazili, dříve než ji spatřili v slabém svitu odraženého slunečního světla.

"Nenechals jim ani tolik energie, aby zapnuli poziční světla?" divil se Hawkins. "Ale neodstavils jim nouzový generátor, že ne?"

Vernadsky pokrčil rameny. "Šetři energii v naději, že je někdo uslyší. Vsadím se, že právě teď vynakládají veškerou energii, co jim zbývá, na subéterické vysílání."

"Jestli ano," poznamenal Hawkins, "pak je teda nemůžu chytit."

"Nemůžeš?"

"Ani ň."

Policejní křižník se přibližoval lodi po spirále. Jeho kořist, bez energie, letěla prostorem konstantní rychlostí deseti tisíc mil za hodinu. Křižník se jí rychlostí přizpůsobil a přibližoval se k ní.

Hawkinsovým obličejem přeletěl bolestný výraz. "To snad ne!"

"Co se děje?"

"Dostali zásah. Meteoritem. Bůh ví, že je jich tady víc než dost."

Z Vernadského obličejce i hlasu vymizel entuziasmus. "Zásah? Ztroskotali?"

"V lodi je díra jako vrata od stodoly. Mrzí mě to, Vernadsky, ale tohle nevypadá dobře."

Vernadsky zavřel oči a ztěžka polkl. Věděl, co Hawkins míní. Při opravě loď úmyslně poškodil a to je počínání, které lze posuzovat jako trestný čin. A smrt způsobená trestným činem je vražda. "Koukej, Hawkinsi, ty víš, proč jsem to udělal," bránil se.

"Vím jen to, co jsi mi hlásil, a v tomto smyslu budu vypovídat, když budu muset. Ale jestli to nebyli pašeráci..."

Nedopověděl. Ani nemusel.

Na vrak lodí vstoupili v těžkých ochranných skafandrech.

Z Roberta Q zbyla troska, zvenčí i uvnitř. Bez energie nemohli generovat ani nejslabší ochranný štít proti meteoritu, který je zasáhl, ani zjistit meteorit včas, ani se mu vyhnout, kdyby ho přece jenom včas zjistili. Meteorit promáčkl trup lodi, jako by byl z hliníkové fólie. Roztříštil pilotní kabinu, způsobil únik vzduchu a zabil všechny tři muže na palubě. Jeden z členů posádky byl při nárazu vržen na stěnu a zbyla z něho jen hromádka zmrzlé hmoty. Kapitán a druhý člen posádky leželi strnule s pokožkou posetou chuchvalci zmrzlé krve v místech, kde vzduch, unikající z krve, roztrhl tepny a cévy.

Vernadskému, který dosud takovou podobu smrti v kosmu neviděl, se udělalo špatně, ale snažil se zvracení do skafandru potlačit - to se mu nakonec podařilo. Vzpamatoval se. "Pojď proměřit rudu, kterou vezli. Musí být radioaktivní." Musí být, přesvědčoval sám sebe, musí.

Při srážce s meteoritem se dveře zkrivily a v místě, kde nedoléhaly k rámu, zela štěrbiná asi půl palce široká.

Hawkins pozvedl Geigerův počítač, který držel v ruce chráněné rukavicí, a přiložil jeho stíněnou sondu ke štěrbině.

Počítač se rozezněl jako hejno rozhněvaných strak.

Vernadsky vydechl nevyslovitelnou úlevou. "Vždyť jsem to říkal!" Teď se z jeho úmyslného poškození lodě při opravě stalo důvtipné a záslužné plnění občanské povinnosti a ze srážky s meteoritem, která měla za následek smrt třech lidí, pouze politováníhodná nehoda.

Na uvolnění zkroucených dveří spotřebovali dvě patronové nálože - a ve světle jejich baterek se objevily tuny horniny.

Hawkins zvedl dva kousky střední velikosti a dychtivě je vsunul do kapsy skafandru. "Jako doličný předmět,"

prohodil, "a na rozbor."

"Nenechávej si je u těla moc dlouho," varoval Vernadsky.
"Skafandr mě ochrání, než se vrátím zpátky na loď. Vždyť to není čistý uran."
"Vsadím se, že mu k tomu moc neschází." Sebevědomí se mu již zcela vrátilo.
Hawkins se rohlédl. "Tak tím se všechno mění. Dopadli jsme zřejmě pašeráckou bandu, nebo část něčeho takového. Ale co dál?"
"Uranový asteroid - ne?"
"Správně. Kde je? Ti, co to věděli, jsou mrtví."
"Do kosmu!" A Vernadsky znovu poklel na mysl. Bez asteroidu měli jenom tři mrtvoly a pár tun uranové rudy. Solidní, ale nic světoborného. Na udělení pochvaly to bude stačit, to ano, ale o pochvalu nestál. Chtěl postoupit na nějaké trvalé místo na Zemi, a to už něco vyžadovalo.
"Pro lásku kosmu!" najednou zvolal. "Siliček! Ten ve vakuu žít může, žije v něm vlastně celý život, a ten ví, kde se asteroid nachází."
"To je fakt!" přidal se Hawkins v okamžitém nadšení. "Kde je?"
"Vzadu!" vykřikl Vernadsky. "Tudy!"
Siliček se zaleskl ve světle jejich baterek a pohnul se - byl tedy naživu.
Vernadskému se vzrušením rozbušilo bláznivě srdce. "Hawkinsi, musíme ho přenést."
"Proč?"
"Pro lásku kosmu, zvuk se přece ve vakuu nešíří. Musíme se dostat na křižník."
"Tak jo. Jistě."
"Nemůžeme mu přece navléct skafandr s vysílačkou."
"Řekl jsem jistě."
Nesli ho dychtivě, ale opatrně - jejich ruce, chráněné kovovými rukavicemi, se dotýkaly zaolejovaného povrchu tvořící téměř láskyplně.
Byl to Hawkins, který ho držel, když se od Roberta Q odrazili.
Siliček teď ležel v řídicí kabině křižníku. Oba muži odložili přilby, a zatímco si Hawkins stahoval skafandr, Vernadsky se nemohl dočkat a ihned se zeptal: "Umiš číst naše myšlenky?" A se zatajeným dechem čekal, dokud se skřipání kamenných plošek nezmodulovalo na slova. V té chvíli by mu žádný jiný zvuk nepřipadal radostnější.
"Ano," zaskřípal siliček. Pak dodal: "Prázdně kolem dokola. Nic."
"Cože?" podivil se Hawkins.
Vernadsky na něho sykl, aby mlčel. "To má být asi o tom, jak jsme ho nesli volným prostorem. Muselo to na něho udělat pořádný dojem."
Promluvil na silička silným hlasem, jako by tím chtěl přidat svým slovům na srozumitelnosti. "Ti muži, kteří byli s tebou, sbírali uran, speciální horninu s radioaktivní energií."
"Chtěli potravu," zazněl slabý skřipavý zvuk.
Ovšem! Pro silička to byla potrava. Zdroj energie. "Ukázals jim," pokračoval Vernadsky, "kde ji mohou najít?"
"Ano."
"Skoro nic neslyším," poznamenal Hawkins.
"Něco se mu stalo," usoudil s obavou Vernadsky. Zakřičel znovu: "Je ti dobře?"
"Ne dobře. Vzduch pryč hned. Něco špatně uvnitř."
"Náhlá dekomprese mu musela ublížit," zabručel Vernadsky. "Proboha ... ty přece víš, co chci. Kde je tvůj domov? Místo s potravou?"
Oba muži beze slova čekali.
Siličkovy uši se pomalu, velmi pomalu vztyčily, zachvěly, ale pak se sklopily. "Tam," řekl, "je tam."
"Kde?" vykřikl Vernadsky.
"Tam."
"Jako by se o něco snažil," poznamenal Hawkins, "jako by chtěl někam ukázat."
"To jo, jenže nevím kam."
"No a co bys po něm chtěl? Aby ti sdělil souřadnice?"
"Proč ne?" chopil se té myšlenky Vernadsky. Znovu se otočil k siličkovi, který ležel na podlaze jaksi netečně - teď se už nehýbal a vypadal ochable, zlověstně ochable.
Vernadsky se však nevzdával. "Kapitán věděl, kde se tvoje potrava nachází. Měl - čísla, která se toho místa týkají, že ano?" Vroucně si přál, aby siliček rozuměl, aby četl jeho myšlenky a ne jenom naslouchal jeho hlasu.
"Ano," ozval se siliček v povzdechu z tření kamene o kámen.
"Tři řady čísel," pokračoval Vernadsky. Musely být tři. Tři prostorové souřadnice, které definují tři polohy asteroidu na jeho oběžné dráze kolem slunce. Z těchto údajů lze vypočítat celou dráhu a stanovit polohu asteroidu v kterékoliv době. Bylo by dokonce možné přibližně odhadnout vliv planetárních perturbací.
"Ano," reagoval siliček ještě slaběji.
"Jaká byla? Co to bylo za čísla? Zapiš je, Hawkinsi! Přines papír!"
Avšak siliček pronesl: "Nevím. Čísla ne důležitá. Místo potravy tam."
"To je celkem jasné," usoudil Hawkins. "Souřadnice nemusel znát, proto jim nevěnoval pozornost."
Siliček pokračoval: "Brzy ne ..." A po dlouhé odmlce pokračoval zvolna, jako by zkoušel nové, nevšední slovo: "... naživu. Brzy ..." A po ještě delší odmlce: "Brzy ne život. Co po smrti?"
"Počkej," zaprosil Vernadsky. "Pověz mi, zapsal kapitán ta čísla někam?"
Siliček po celou dlouhou minutu neodpovídal - oba muži se k němu sklonili tak blízko, že se jejich hlavy nad umírajícím

kamenem téměř dotýkaly - ale pak se znovu zeptal? "Co po smrti?"

"Odpověz nám jen na jednu otázku," zvolal Vernadsky, "jen na jedinou otázku! Kapitán ta čísla zapsat musel. Kam? Kam?"

Silíček zašeptal: "Na asteroid."

A pak se už vůbec neozval. Změnil se v neživý kámen, stejně neživý jako skála, která ho zrodila, stejně neživý jako stěny kosmické lodi, stejně neživý jako mrtvý člověk.

A když se Vernadsky a Hawkins z pokleku zvedli, zahleděli se na sebe v beznaději.

"To nedává smysl," usoudil Hawkins. "Proč by psal souřadnice na asteroid? To je jako zamknout klíč do skříně, která se tím klíčem má odemknout."

Vernadsky potřásl hlavou. "Uranové bohatství. Největší nález v historii - a my nevíme, kde je."

H. Seton Davenport se rozhlížel kolem sebe se zvláštním pocitem potěšení. I ve chvílích oddechu působil jeho ostře řezaný obličej s výrazným nosem dojmem určité tvrdosti. Jizva na pravé tváři, černé vlasy, hrozné obočí a snědá pokožka - to vše mu dodávalo vzhled naprosto neúplatného zástupce Pozemského vyšetřovacího úřadu, PVÚ, kterým ve skutečnosti byl.

Avšak nyní se jeho rty vlnily v náznaku úsměvu, když se rozhlížel po rozsáhlém pokoji, v němž, díky šeru, se zdály být řady filmoknih nekonečné a vzorky křovického křovídku záhadně uspořádané. Dokonalý nelad a atmosféra odloučení, až téměř izolace od světa, mu propůjčovaly vzhled neskutečna. Vzhled v každém ohledu stejného neskutečna, jaký měl jeho majitel.

Ten seděl v křesle kombinovaném se stolem, na který dopadal jasný kužel jediného světla v pokoji. V ruce měl úřední protokoly a rozvážně v nich listoval. Jinak pohnul rukou jen tehdy, když si upravoval silné brýle, které hrozily, že z jeho kulatého, zcela přehlédnutelného nosu každým okamžikem spadnou. Při čtení se mu jeho hezky zakulacené břicho neslyšně zvedalo a klesalo.

Byl to doktor Wendell Urth, a pokud má mínění odborníků vůbec nějakou váhu, Země v něm měla nejvýznamnějšího extraterologa. Lidé se za ním chodili radit o nejrůznějších mimozemských problémech, i když on sám se za svého mužného věku nikdy nevzdálil od svého domova na univerzitě dál, než kam dorazil za hodinu pohodlné chůze.

Vzhlédl k inspektoru Davenportovi s vážným výrazem. "Velmi inteligentní člověk, ten mladý Vernadsky," řekl.

"Že to, co udělal, udělal na základě dedukce z přítomnosti silíčka? Řekl bych, že ano," připustil Davenport.

"Ne, ne. Ta dedukce byla jednoduchá, na to by přišel každý omezenec. Měl jsem však na mysli skutečnost," - a jeho pohled o trochu zpřísněl - "že ten mladý muž četl o mých pokusech, které se týkaly citlivosti tvora Siliconeus asteroides na gama záření."

"Ach ano," uznal s povzdechem Davenport. Samozřejmě. Doktor Urth byl na silíčky expert. Což byl nakonec důvod, proč se za ním přišel poradit. Chtěl mu položit jen jednu otázku, jednoduchou otázku, ale doktor Urth ohrnul své masité rty, potřásl těžkopádnou hlavou a požádal o všechny příslušné dokumenty.

Něco takového by v jiném případě nepřicházelo v úvahu, ale doktor Urth prokázal nedávno PVÚ velmi užitečnou službu ve věci zpívajících měsíčních zvonů, když jedinečné alibi zviklal důkazem založeným na gravitační síle Měsíce, a proto mu inspektor vyhověl.

Urth skončil se čtením, odložil listiny na stůl, se zabručením vytrhl podolek košile ze stisku opasku a oťel si do něho brýle. Pak brýle pečlivě proti světlu prohlédl, aby se přesvědčil, jaký měl jeho čistící zásah účinek, znovu si je posadil na nos a na kulatém břichu zaklesl buclaté prsty do sebe.

"Ještě jednou vaši otázku, inspektore."

Davenport trpělivě opakoval: "Je podle vašeho názoru pravda, že silíček té velikosti a druhu, jak uvedeno ve zprávě, mohl vyrůst jedině ve světě bohatém na uran...?"

"Na radioaktivní materiál," přerušil ho Urth. "Možná thorium, i když uran je pravděpodobnější."

"Je tedy vaše odpověď kladná?"

"Ano."

"Jak velký by takový svět mohl být?"

"Snad míli v průměru," odpověděl zamyšleně extraterolog. "Snad i víc."

"To znamená kolik tun uranu, vlastně radioaktivního materiálu?"

"Řádově biliony. Minimálně."

"Byl byste ochoten v tomto smyslu napsat a podepsat expertizu?"

"Ovšem."

"Tak to je vše, doktore." Davenport povstal, jednou rukou sáhl po klobouku a druhou po svazku protokolů. "To je vše, co potřebujeme."

Ale Urth položil na svazek protokolů ruku a nechal ji na nich plnou vahou ležet. "Počkejte. Jak chcete ten asteroid najít?"

"Budeme pátrat. Každá loď, kterou máme k dispozici, dostane přidělený určitý prostor a ... prostě bude pátrat."

"Náklady, čas, námaha! A nikdy jej nenajdete."

"Pravděpodobně jedna ku tisíci - mohli bycho..."

"Pravděpodobnost jedna ku milionu - nenajdete."

"Nemůžeme nechat uran uranem, aniž bychom se nepokusili hledat. Podle vašeho odborného mínění to stojí za to."

"Je však lepší způsob, jak asteroid najít. Já jej najdu."

Davenport přeměřil extraterologa letným, kritickým pohledem. Navzdory tornu, jak doktor Urth vypadal, nebyl v žádném případě blázen. V tom směru má osobní zkušenost, a proto z jeho hlasu zazněla jistá naděje, když se ptal: "A jak

ho chcete najít?"

"Především," prohlásil Urth, "co za to?"

"Co za co?"

"Nebo-li jakou odměnu dostanu, chcete-li. Až vláda ten asteroid zabere, může na něm najít jiného silíčka velkých rozměrů. Silíčky jsou velice cenní. Je to jediná forma života s tuhým silikonem pro tkáň a kapalným silikonem pro fluidní oběh. Mohou dát odpověď na otázku, zda asteroidy či planety byly kdysi součástí jediného planetárního tělesa. A na řadu dalších otázek ... Rozumíte?"

"Chcete říct, že požadujete, aby vám byl přenechán jeden velký silíček?"

"Živý a v dobrém stavu. A bezplatně. Ano."

"Jsem přesvědčen," přikývl Davenport, "že vláda bude souhlasit. Jak to tedy chcete dokázat?"

Urth pronesl klidně, jako by se tím všechno vysvětlovalo: "Podle toho, co říkal silíček."

Davenport se zatvářil neurčitě. "Podle čeho, co říkal?"

"Podle toho, co je uvedeno ve zprávě, toho, co řekl krátce před tím, než skončil. Vernadsky se ho ptal, kam kapitán napsal souřadnice, a on odpověděl Na asteroid."

Davenportovým obličejem přeletěl výraz hlubokého zklamání. "Dobrý kosme, doktore, o tom víme a probrali jsme to ze všech stran. Ze všech možných stran. Nic na tom není."

"Vůbec nic, inspektore?"

"Nic důležitého. Přečtěte si zprávu znovu. Silíček ani nevnímal, na co se Vernadsky ptá. Cítil, že ho opouští život, a o tom meditoval. Dvakrát se zeptal Co po smrti? Pak, když Vernadsky otázku opakoval, řekl Na asteroid. Vernadského otázku pravděpodobně ani nevnímal. Odpověděl si sám sobě. Domníval se, že se po smrti vrátí na svůj asteroid, domů, kde bude zase v bezpečí. Toť vše."

Urth potřásl hlavou. "Jste příliš poetický. Máte příliš velkou obrazotvornost. Podívejte, problém je to zajímavý, a zkusme, zda byste ho byl schopen vyřešit sám. Předpokládáme, že to, co silíček říkal, bylo míněno jako odpověď na to, na co se ptal Vernadsky."

"Ale přesto," namítl Davenport netrpělivě, "jak nám to pomůže? Který asteroid? Uranový asteroid? Nevíme, kde se nachází, a proto nemůžeme najít ani souřadnice. Některý jiný asteroid, který sloužil pro Roberta Q jako mateřská základna? Ani jeho polohu neznáme."

"Jak se, inspektore, vyhýbáte samozřejmému! Proč si nepoložíte otázku, co z hlediska silíčka znamenalo, když odpověděl Na asteroid? Ne z vašeho nebo mého hlediska, ale z jeho."

Davenport se zamračil. "Promiňte, doktore, nerozumím."

"Hovořím snad srozumitelně. Co silíček chápal pod výrazem asteroid?"

"Silíček se o vesmíru dozvěděl z astronomické příručky, kterou mu předčítali. Předpokládám, že v ní pojem asteroidu byl vysvětlen."

"Velmi správně," zakrákorál Urth a přitiskl si ke svému tupému nosu ze strany prst. "A jak by taková definice asi zněla? Asteroid je malé těleso, menší než planety, a pohybuje se kolem Slunce po dráze, která - všeobecně řečeno - leží mezi drahami Marsu a Jupitera. Souhlasil byste?"

"Myslím, že ano."

"A co byl Robert Q?"

"Míníte kosmickou loď?"

"Tak tu věc nazýváte vy," zdůraznil Urth.

"Loď. Ale ta knížka o astronomii byla hodně stará. Nepsalo se v ní o kosmických lodích. Jeden z členů posádky se v tomto smyslu vyjádřil. Řekl, že vyšla v době, kdy se ještě do kosmu nelétalo. Co tedy byl Robert Q? Nebylo to malé těleso, menší než planety? A v době, kdy byl silíček na palubě, nepohybovalo se kolem Slunce po dráze, která - všeobecně řečeno - ležela mezi drahami Marsu a Jupitera?"

"Chcete říct, že silíček považoval loď pouze za jiný asteroid a že odpovídal Na asteroid mínil vlastně Na loď?"

"Velmi správně. Slíbil jsem vám, že vám předvedu, jak ten problém vyřešíte sám."

Na inspektorově tváři se však neobjevila radost, ani úleva zahánějící chmury. "To nikam nevede, doktore."

Avšak Urth na něho rozvážně zamrkal a příjemný výraz na jeho kulatém obličejí se pro svou bezstarostnou radost stal přinejmenším ještě příjemnější a chlapečtější. "Určitě vede!"

"Určitě ne. Doktore, my jsme sice neuvažovali jako vy, silíčkovu poznámku jsme nebrali v úvahu, ale tak či onak, myslíte, že jsme Roberta Q neprohledali? Rozebrali jsme ho kousek po kousku, plát po plátu." Právě se chystáme vše rozřezat."

"A nic jste nenašli?"

"Nic."

"Třeba jste se nedívali na správná místa."

"Dívali jsme se všude." Davenport povstal, jako by se chystal odejít. "Rozumíte, doktore? Prohlídku lodi jsme skončili a je vyloučeno, aby tam někde byly souřadnice uvedeny."

"Posaďte se, inspektore," řekl Urth vážně. "Vy dosud nechápete správně to, co silíček řekl. Tedy, silíček se naučil anglicky tak, že pochytil sem tam nějaké slovo. Hovorovou angličtinu neovládal. Některé z jeho projevů, jak jsou zachyceny, to dokazují. Řekl například Planeta, která je nejvíc daleko namísto Nejvzdálenější planeta. Chápete?"

"No a?"

"Když někdo neovládá hovorovou řeč, používá buď idiomy ze své vlastní řeči, které překládá slovo od slova, nebo jednoduše překládá jejich doslovný význam. Silíček však svou vlastní hovorovou řeč neměl a proto používal druhou alternativu. Buďme doslovní. Řekl Na asteroid, inspektore. Na něj. Nemínil na kus papíru, mínil na loď, doslova."

"Doktore," pronesl Davenport zarmouceně, "když PVÚ hledá, pak skutečně hledá. Ani na lodi žádné záhadné nápisy nebyly."

Urth se zatvářil zklamaně. "Propána, inspektore, stále doufám, že na odpověď přijdete. Máte k dispozici skutečně hodně náznaků."

Uklidnit se nebylo lehké a Davenport se zvolna nadechl, ale když promluvil, jeho hlas zněl znovu vážně a vyrovnaně.

"Prozradil byste mi, doktore, co máte na mysli?" Urth si jednou rukou pohladil svoje utěšené břicho a druhou si posunul brýle. "Nechápete, inspektore, že na kosmické lodi jsou místa, kde tajná čísla jsou před odhalením naprosto bezpečná? Kde si je může prohlédnout stovka očí, a přesto je nikdo neodhalí? Samozřejmě kromě toho, kdo hledá a komu to myslí."

"Jaká? Řekněte jaká místa!"

"Jsou to přece místa, kde již čísla jsou. Docela běžná čísla. Legální. Čísla, o nichž se předpokládá, že tam budou."

"O čem to hovoříte?"

"Sériové číslo lodi vyražené přímo na trup. Povšimněte si, na trup. Číslo motoru, číslo generátoru silového pole. A několik dalších. Každé, které je na integrální části lodi. Na lodi, jak řekl silíček. Na lodi."

Davenport okamžitě pochopil a jeho huňaté obočí se nadevzdlo. "Možná máte pravdu... a jestli máte, doufám, že pro vás najdeme silíčka dvojnásobné velikosti, než měl ten z Roberta Q. Takového, který nejen mluví, ale i hvízdá." Spěšně sáhl po sloze, hbitě v ní zalistoval a vytáhl úřední formulář PVÚ. "Zaznamenali jsme samozřejmě všechna identifikační čísla, která jsme našli." Rozložil papíry. "Jestli tři z těchto čísel budou připomínat souřadnice ..."

"Musíme počítat s menší kamufláží," upozornil Urth. "Mohou být přidána určitá písmena nebo číslice, aby sériová čísla vypadala věrohodněji."

Natáhl se pro poznámkový blok a druhý přistrčil inspektorovi. Po dlouhé minuty seděli oba beze slova - vypisovali sériová čísla a pokoušeli se z nich vyškrtnat číslice, které tam podle všeho nepatřily.

Posléze si Davenport povzddechl a v jeho povzdechu se prolínalo uspokojení se zklamáním. "Jsem vedle sebe," přiznal.

"Myslím, že máte pravdu - čísla motoru a počítače jsou nepochybně zakamuflovanými souřadnicemi a daty. Vůbec nepřipomínají běžná sériová čísla a je snadné přidat číslice z nich vyloučit. Máme tedy dvě, ale přísahal bych, že ostatní jsou autentickými sériovými čísly. Na co jste přišel vy, doktore?"

Urth přikývl. "Souhlasím. Máme dvě souřadnice a víme, kam byla napsána třetí."

"Víme? Skutečně? A jak ..." Inspektor se zarazil a pronikavě vykřikl: "Ale ovšem! Číslo samotné lodi, které zde není uvedeno, protože bylo přesně na tom místě trupu, které prorazil meteorit... a tak doktore, váš silíček bohužel nebude." Pak se jeho ostře řezaný obličej rozjasnil. "Jsem to ale pitomec! Číslo se nedochovalo, ale můžeme si ho vyžádat z Meziplanetární registrace."

"Obávám se," namítl Urth, "že musím druhé části vašeho konstatování opakovat. Registrace má pouze původní, oficiální číslo, ale ne zakamuflovanou souřadnici, na kterou je kapitán musel pozměnit."

"Přesně to místo na trupu lodi," zabručel Davenport. "A kvůli takové náhodné trefě může být pro nás asteroid navždy ztracen. Jaký význam mohou mít pro někoho dvě souřadnice, když třetí schází?"

"Tedy," odpověděl Urth rozvážně, "nepochybně značný pro dvourozměrného tvora. Ale tvorové našeho prostoru skutečně potřebují třetí souřadnici - a tu mám šťastnou náhodou právě před sebou."

"V protokolech PVÚ? Před chvílí jsme přece kontrolovali seznam čísel..."

"Váš seznam, inspektore. Ve sloze je rovněž původní hlášení Vernadského. A samozřejmě sériové číslo Roberta Q, které je v něm uvedeno, je pečlivě uzpůsobeným číslem, pod nímž loď tehdy letěla ... proč taky pokoušet zvědavost servisního technika nějakým nesouladem v označení?"

Davenport uchopil poznámkový blok a Vernadského hlášení. Chvilí počítal, a pak se rozzářil v úsměvu.

Urth se v samolibé radosti zvedl z křesla a odcupital ke dveřím. "Jsem, inspektore, vždy potěšen, když se s vámi setkám. Musíte mě zase navštívit. A nezapomeňte - vláda může mít uran, ale já chci něco důležitějšího: jednoho obrovského silíčka, živého a v dobrém stavu." Usmíval se.

"A pokud možno takového," dodal Davenport, "který umí hvízdát." A právě to dělal sám, když odcházel.